

uzvediba.lv

VEBINĀRS

Sadarbības prasmes

16:00 - 18:30

Līga Bērziņa

 Un kāpēc vispār būtu jāsadarbojas, tas ir visstulbākais, kas var būt.

Patīk · Atbildēt · Ziņojums · 1 d.

**Labas sadarbības
prasmes,
arī ļoti atšķirīgu bērnu,
var pasargāt no
izstumšanas un pat
vardarbības**

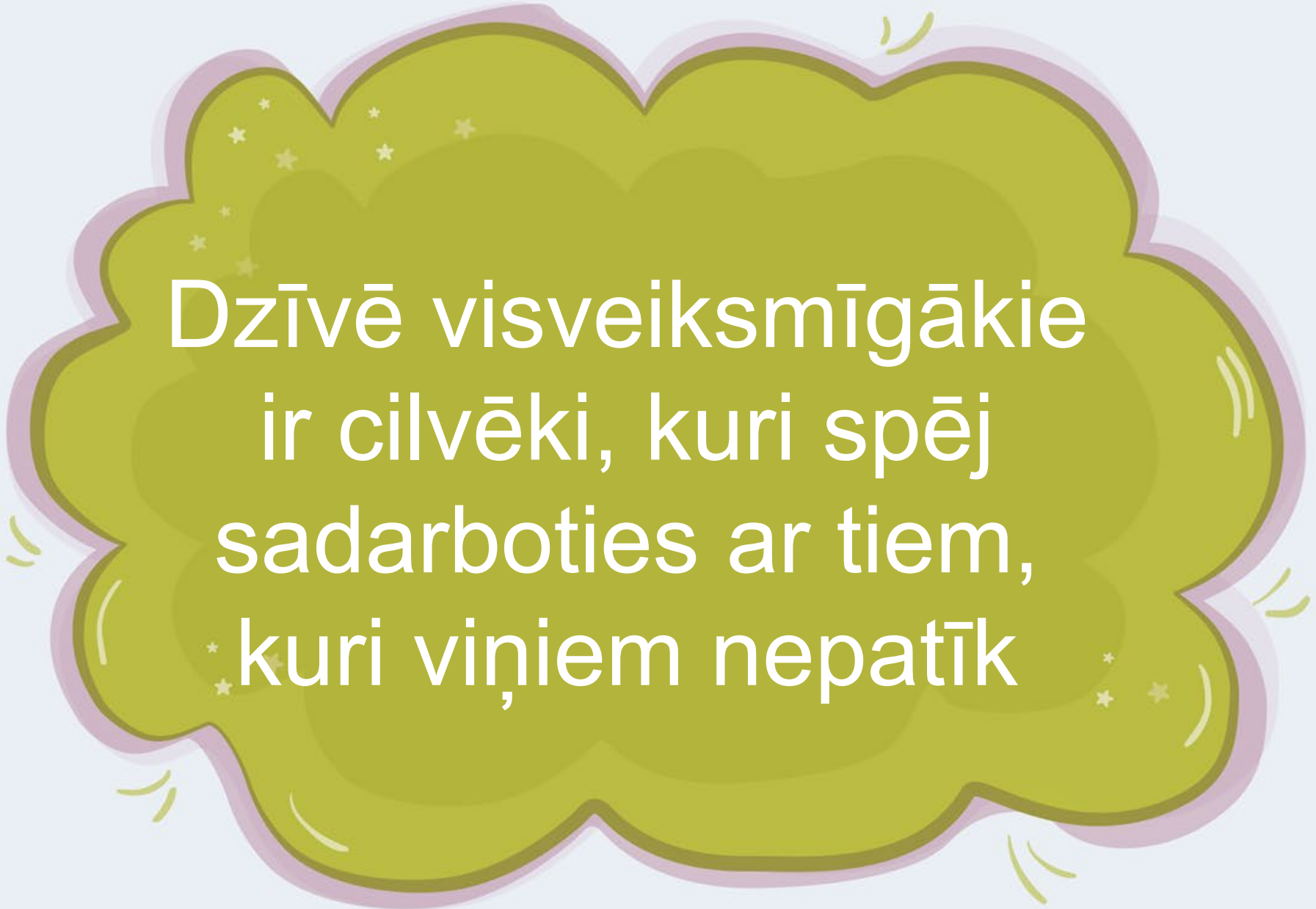
Saprotiet, kāds ir jūsu bērns

Uz mērķi orientēts vai uz pieredzi
orientēts, vai uz sevi orientēts

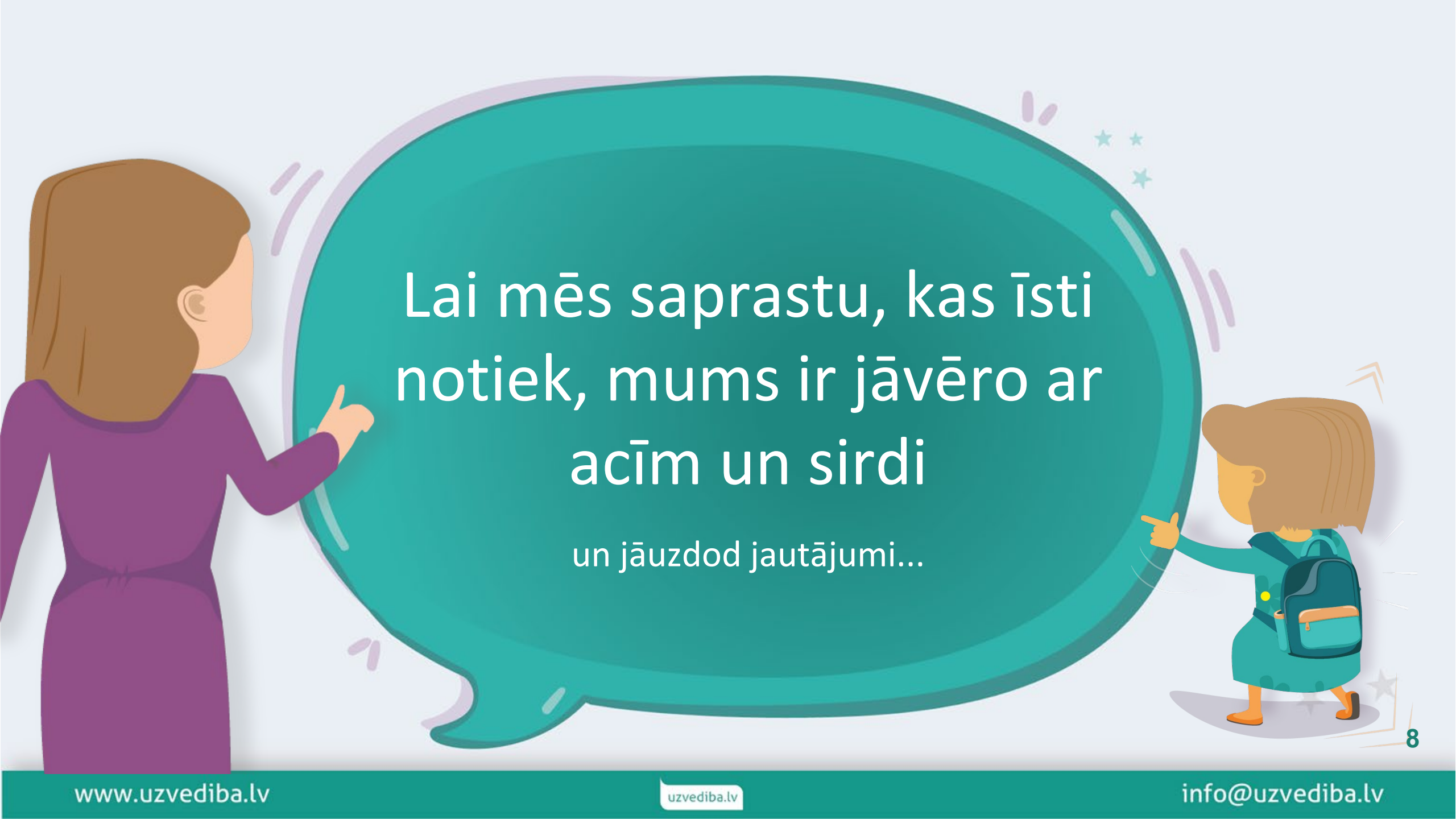
Ir bērni, kuriem ir jā māca
matemātiski tās prasmes,
kuras mēs citi
iemācāmies intuitīvi

Dzīvē visveiksmīgākie
ir cilvēki, kuri spēj
sadarboties ar tiem,
kuri viņiem nepatīk

A large, teal speech bubble with a white outline is the central focus. To the left, a woman with long brown hair, wearing a purple dress, is shown from the back, pointing her right index finger towards the bubble. To the right, a small child with short brown hair, wearing a teal dress and a blue backpack, is also pointing their right index finger towards the bubble. The background is a light blue gradient with some faint, stylized stars and motion lines around the bubble. The text inside the bubble is white and centered.

Lai mēs saprastu, kas īsti
notiek, mums ir jāvēro ar
acīm un sirdi
un jāuzdod jautājumi...

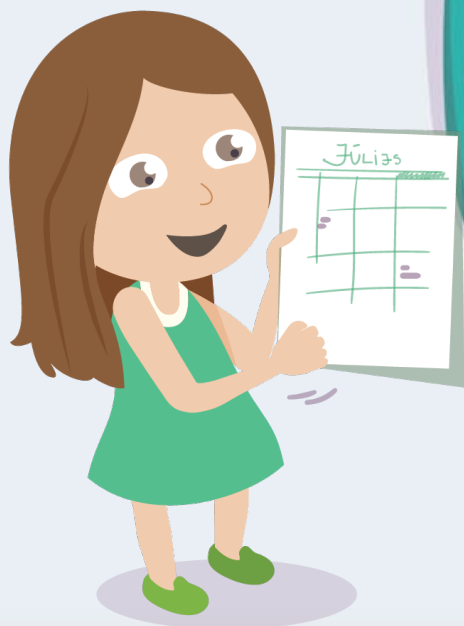
**Uzdod jautājumus –
jautājumi mūsos
turpina strādāt arī pēc
atbildes sniegšanas**

*“Kāda būtu tava
ideālā diena skolā vai
bērnudārzā?”*

*"Kas ir labākais, kas
šodien ar tevi notika?"*

*"Kas ir sliktākais, kas
šodien ar tevi notika?"*

*"Kas ir
labs draugs?"*

*“Kā sadarbošanās
izskatās, kā izklausās?”*

Aprunājieties, kādas ir labas lomas pazīmes un kādas ir pazīmes - murgs

Ideāls brālis →

Ideāls klasesbiedrs →

Ideāls dēls →

Ideāla komanda →

utt.

Brālis - murgs

Klasesbiedrs - murgs

Dēls - murgs

Komanda - murgs

Pēc jautājuma uzdošanas

- Iedod laiku apdomāt atbildi
- Nesteidzies ar saviem slēdzieniem un padomiem
- Nevērtē un nekritizē atbildes
- Ja vēlies kritizēt vai vērtēt, uzdod papildus jautājumus

Robežas –
jo sarežģītāks ir bērns, jo
svarīgāk ir nospraust
skaidas robežas

Ideāla komanda

- Komanda izvirza mērķi
- Komanda sadala uzdevumus un saprot katra stiprās puses
- Komanda sadala lomas un saprot, ka lomas var būt mainīgas
- Komanda dalās ar informāciju
- Komanda saprot, kad tā ir produktīva un kad nav
- Komandā visu idejas tiek uzklauskātas un respektētas
- Komanda risina domstarpības
- Komanda rēķinās, ka rezultāts var arī neizdoties
- Visi strādā vienam mērķim

Kas veido LABU
KOMANDU?

Tas ir
lielisks jautājums!
KOMANDAS DARBS
seko šiem
7 noteikumiem.

3. Uzklausi
komandas
biedrus

6. Risini
problēmas

1. Jāizvirza
kopīgs mērķis

4. Iedrošini
komandas
biedrus

7. Ja
nepiekrīti, dari
to ar savu

2. Katram
jāizdara savs
uzdevums

5. Dalies ar
savām domām

Godīgs grupu darbs

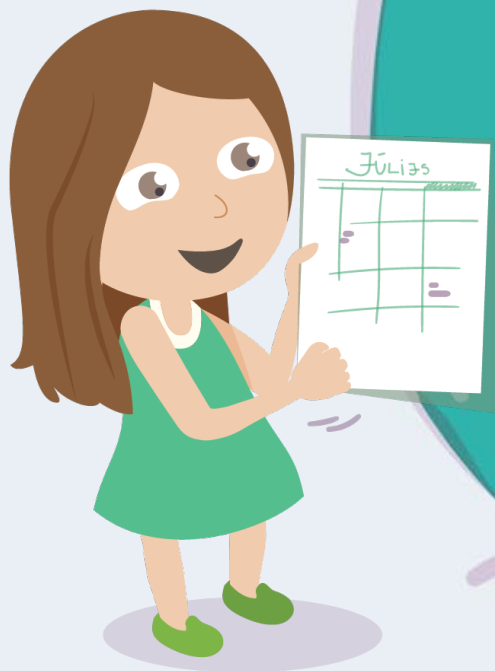
- Grupu izvietojumu maiņa
- Grupu lielums
- Neļaut pašiem bērniem sadalīties grupās
- Bērni paši vērtē savu ieguldījumu grupā

Izvērtēt grupu darbu

- Kas izdevās, kas neizdevās?
- Kas izdevās īpaši labi?
- Kas vispār neizdevās?
- Ko nākamajā reizē varētu darīt savādāk?

**Gaidas un noteikumi
ir jāvizualizē,**
jo bērniem var nebūt ne
mazākā priekšstata, ko no
viņiem grib

Vai bērnam ir vide,
kur viņš var redzēt un
var baudīt labu
sadarbību?

Bērnus nereti pārņem
spēcīgas emocijas, un
ir viegli tās sajaukt ar
pasīvu agresiju,
ignoranci utt.

Kas traucē sadarboties bērnam?

- Kautrīgums
- «Prāta teorijas» neizpratne
- Nefleksibla domāšana
- Vecumam neatbilstošas prasmes vai prasības
- Grūtības izprast sociālos signālus
- Piemērotu uzvedības modeļu trūkums
- Impulsu kontroles trūkums
- Nespēja domāt ilgtermiņā
- Opozicionāla uzvedība un izteikta negativitāte

Kautrīgums

NODE DATA

Click on a node to show information

DETECT COMMUNITIES

0 communities

Detect communities

Reset

GRAPH SELECTION

Graph 3 - Friends

Graph Selected: Graph 3 - Friends

LEGEND CHART

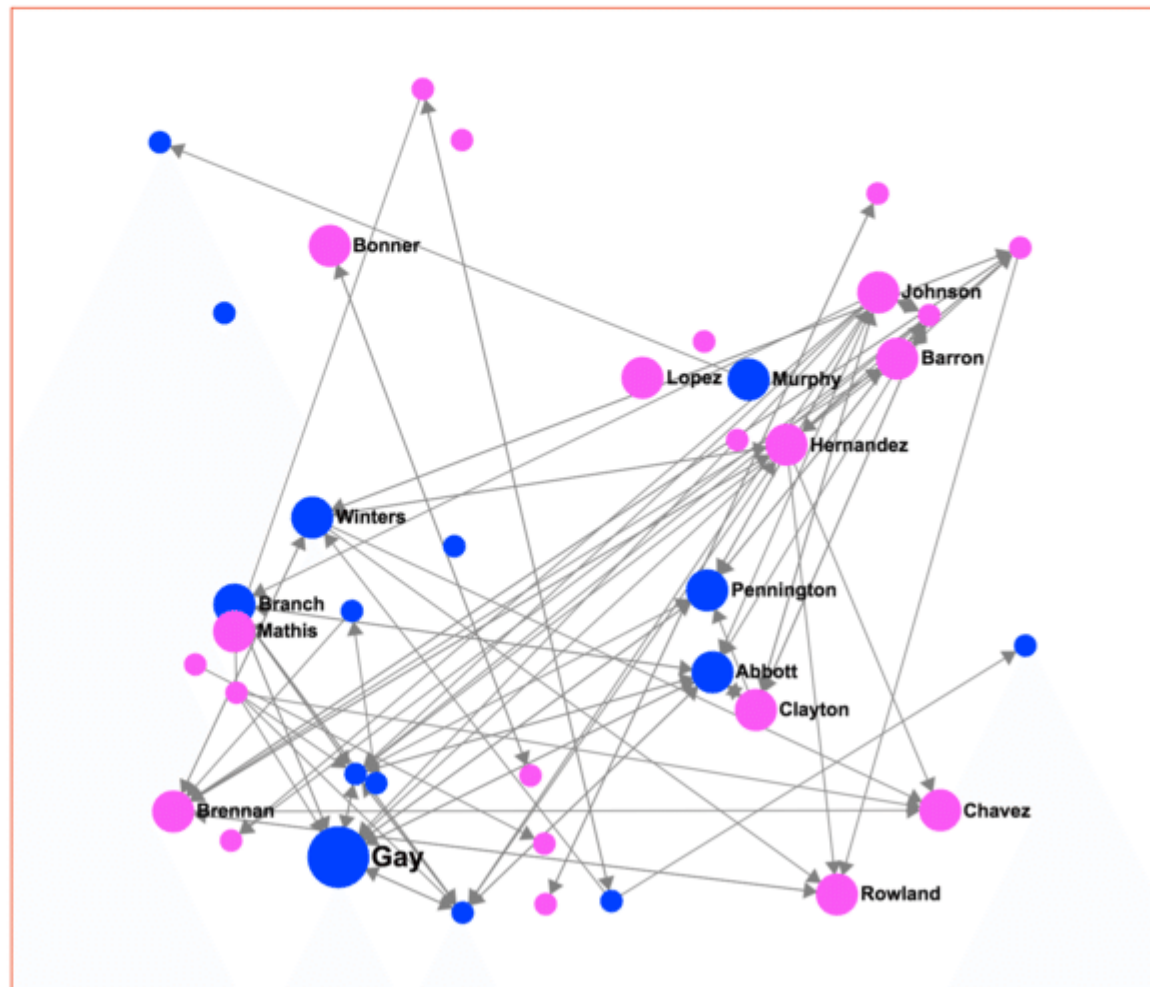
Color: Community / Group

Size: Audit Zone

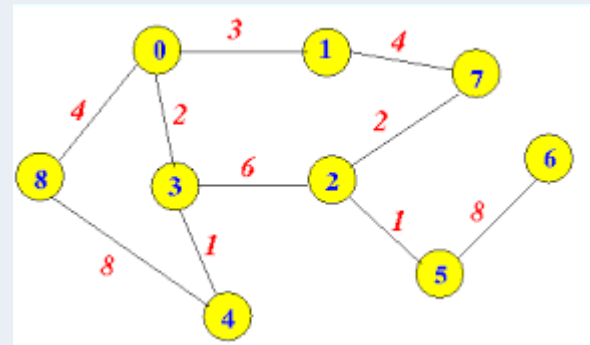
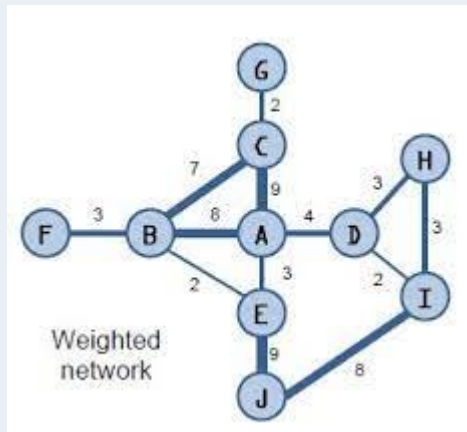
- Smallest: Zone 1
- Small: Zone 2
- Large: Zone 3
- Extralarge: Zone 4 (0 individuals)

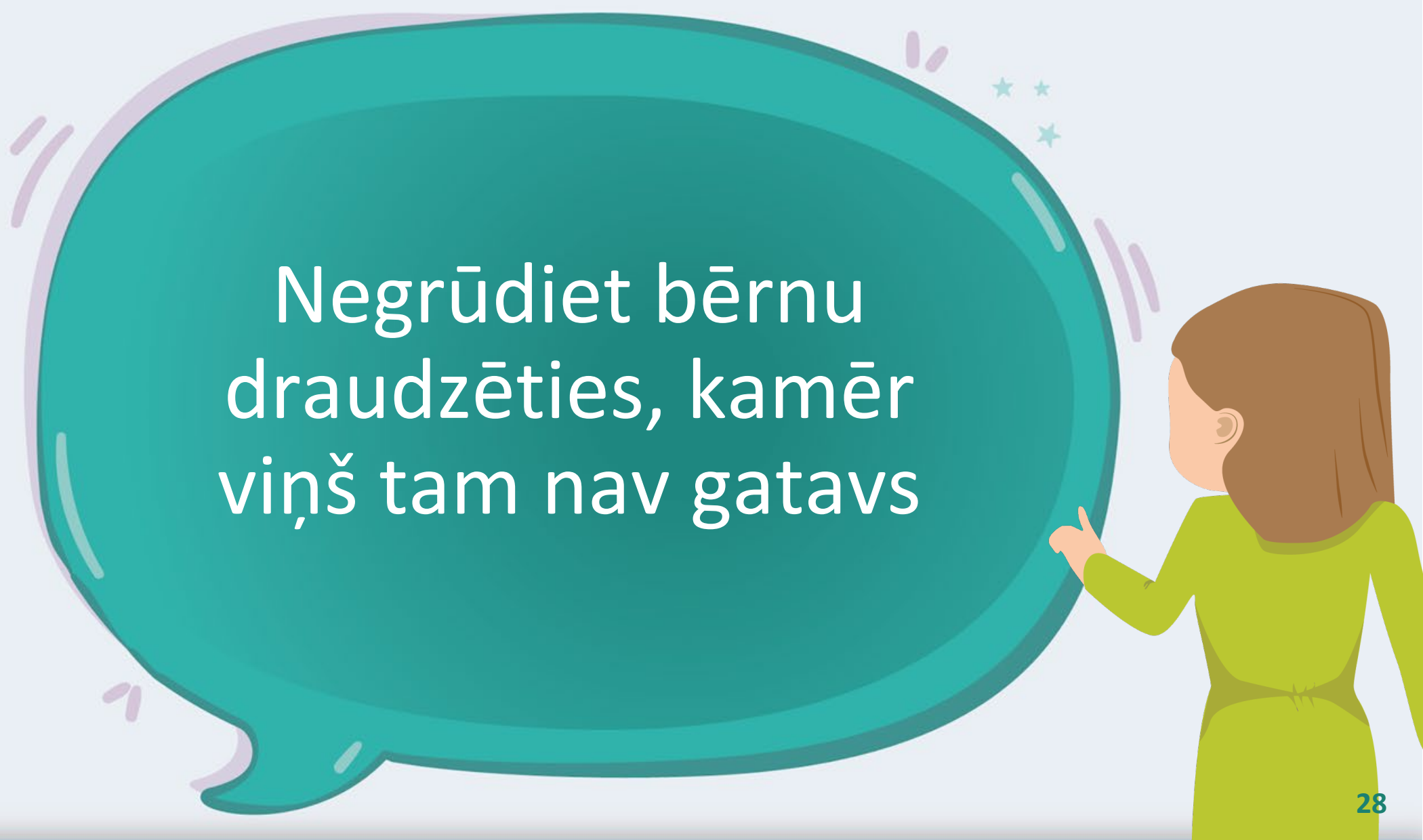
Edges: Friends relationship

SELECTED GRAPH

Grupu dinamika

Negrūdiet bērnu
draudzēties, kamēr
viņš tam nav gatavs

Kautrīgums

- Kautrīgiem bērniem vienkārši nepieciešams vairāk laika
- Iekšējie dialogi var palīdzēt
 - *Es tikšu ar visu galā, man tas izdosies, man tas vienmēr ir izdevies, izdosies arī šoreiz*
- Parādiet, kā jūs cīnāties ar nepārlicinātību un kautrīgumu. Modelējiet savas situācijas dzīvē
- Saproti, kas sniedz bērniem drošības sajūtu, kas veido piederības sajūtu

Kā trenēties pārvarēt kautrīgumu?

- Spēlējiet lomu spēles - *kā sasveicināties, kā stādīties priekšā, kā pastāstīt par sevi, kā izteikt un saņemt komplimentus, kā būt draudzīgam*
- Aiciniet draugus ciemos, dodieties pie draugiem
- Iedrošini, bet neveic spiedienu
- Esat paši sociāli
- Izvēlaties piemērotas aktivitātes, kur var iesaistīties daudzi - ziepju burbuļu pūšana, zīmēšana, galda spēles, bumba
- Palīdzi saprast bērna stiprās puses
- Saki, ka ir OK kautrēties. Akceptē to

Kā mācīties teikt komplimentus?

DRAUDZĪBAI UN SADARBĪBAI

uzvediba.lv

Uzdodiet jautājumus

- *Kā tu jūties, kad ir tava kāрта runāt, dot idejas?*
- *Kā tu jūties, kad komanda liek lielas cerības uz tevi?*
- *Kas tavā komandā tiek sadzirdēts un kāpēc?*
- *Kā būtu iespējas dot vārdu arī klusākajiem bērniem?*
- *Kādās situācijās tev ir vislielākā trauksme?*
- *Kas palīdz nomierināties tev?*
- *Kas palīdz nomierināties tavai grupai?*

Sociālā trauksme, jeb sociālā fobija

Sociālās trauksmes biežākās izpausmes

**Nepamatotas bailes, apdraudējuma sajūta no sabiedrības.
Sociālās fobijas raksturīgākās pazīmes:**

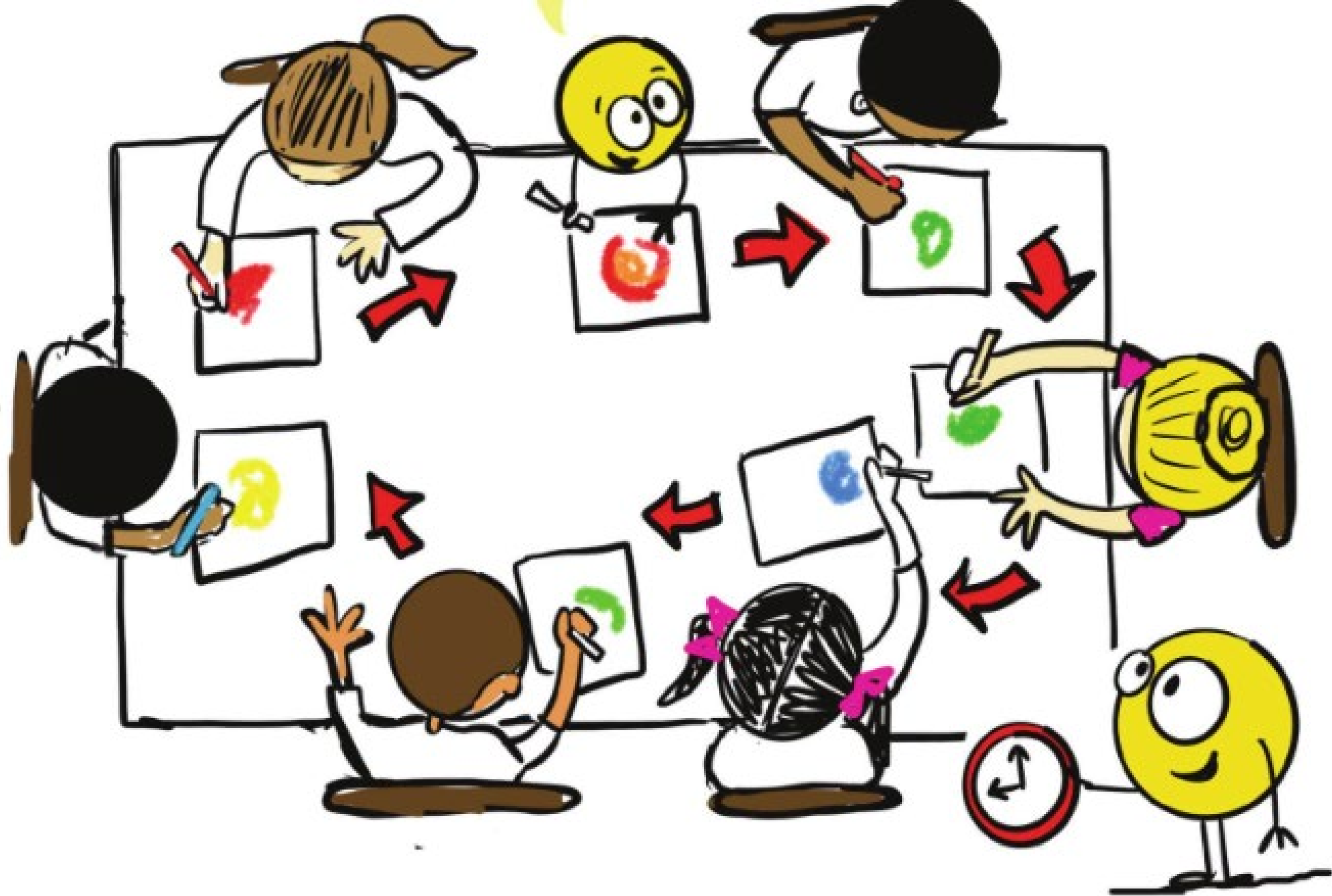
- bailes no kritikas, bailes no kritiskas nopētīšanas;
- bailes uzstāties, aizstāvēt viedokli;
- nespēja rakstīt citu cilvēku klātbūtnē;
- nespēja skaļi lasīt citu cilvēku klātbūtnē;
- nespēja apmeklēt sabiedrisko tualeti;
- bailes, nepatika pusdienot, ēst ārpus mājas.

Sociālā trauksme nav kautrīgums, slinkums

«Prāta teorijas» neizpratne

Nefleksibla domāšana

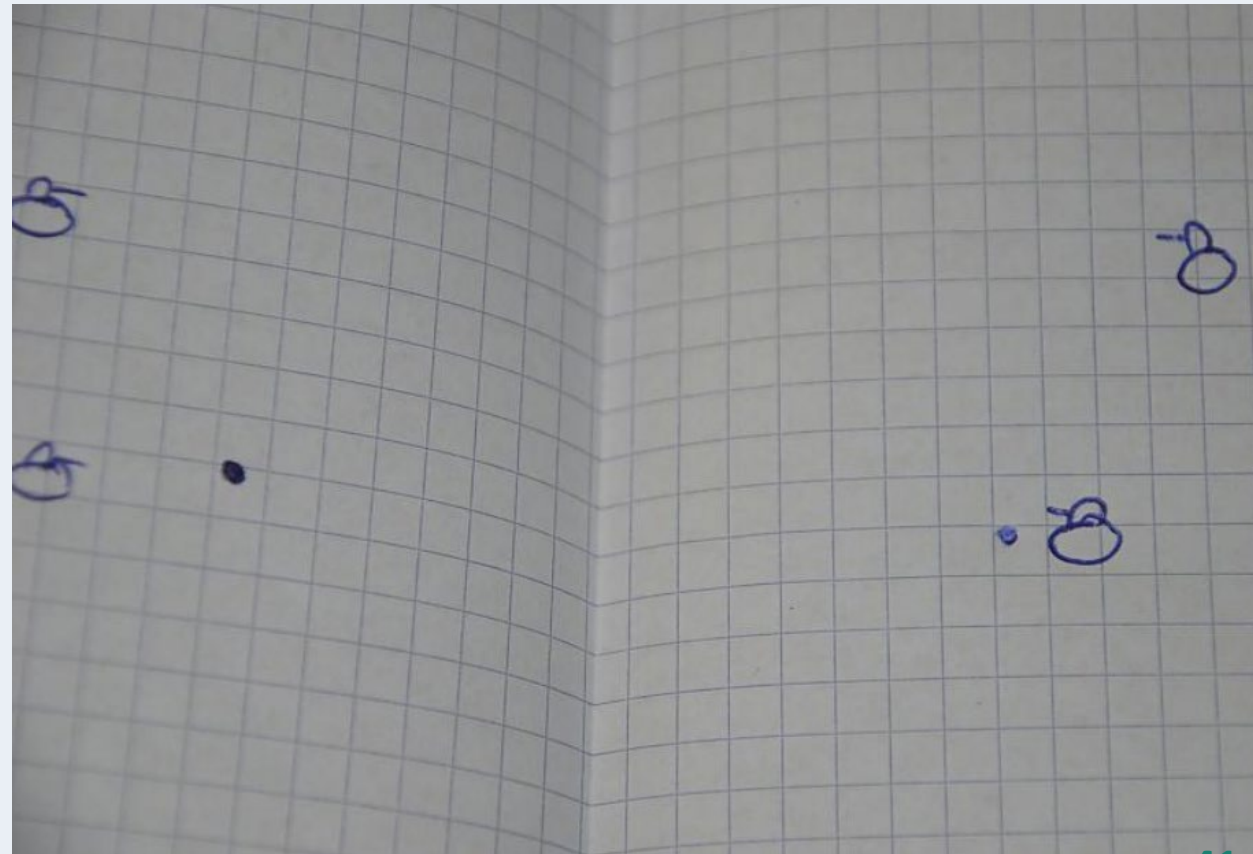
Maziniet perfekcionismu

- Nesalīdzini sevi ar citiem, nesalīdzini bērnu ar citiem
- Runā par savām kļūdām, neizdošanos
- Stāsti stāstus no savas bērnības, jaunības mācību un treniņu, kļūdu un mēģinājumu posma
- Māci nomierināšanās un domāšanas stratēģijas

Būvējiet lielus projektus, kur nepieciešams lūgt citu palīdzību

- Spēlējiet zīmēšanas spēles kopā <https://spoki.lv/spele/Speles-uz-papira-jeb-ko-tavi-senci/795330/1/2>
- Gigi bloks
- Zīmēšana uz tapešu ruļļiem
- Sienu apkrāsošana

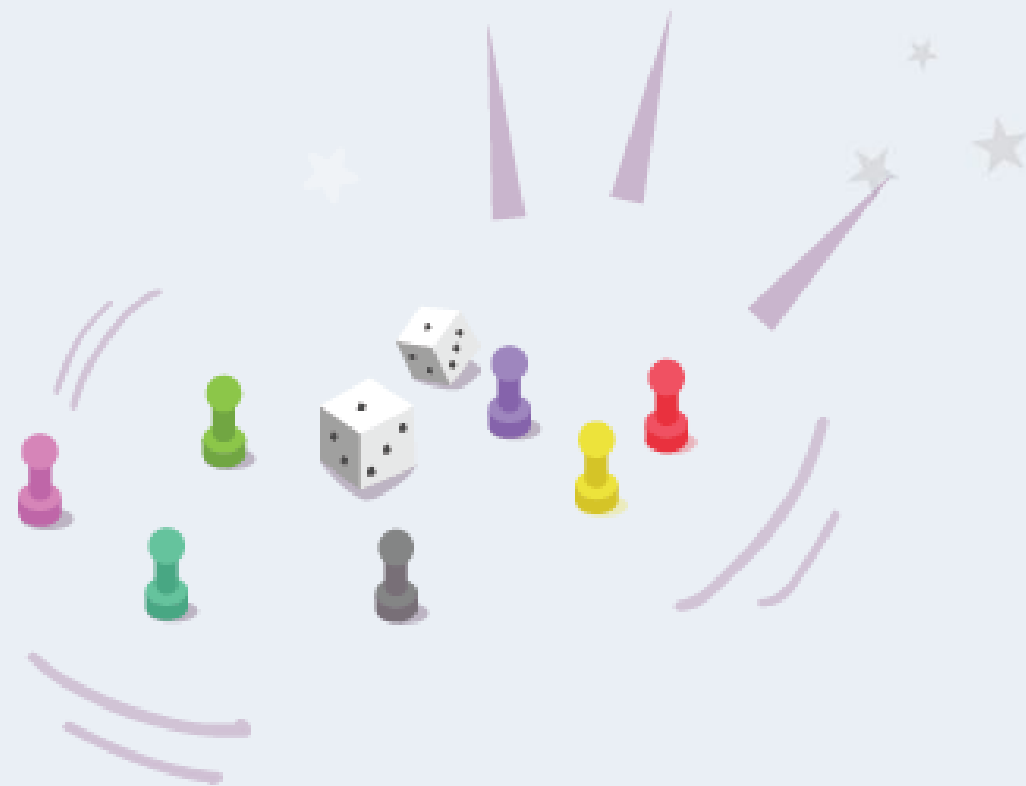

Saraksti lietas, ko tu
gribētu darīt kopā un
palūdz bērnam
izveidot šādu pašu
sarakstu

Spēlējiet kopā spēles

- Kāršu spēles, Uno, Duraku, Sabotierus utt.
- Stratēģiskās spēles - Katanu, Vilcienus, Pandemic utt.
- Videospēles!!!

Grūtības izprast sociālos signālus

Kā mācīt saprast sociālos signālus?

- Pievērsiet uzmanību, ja redzat neparastu uzvedību filmās, multenēs utt.
- Ja bērns saka: “*tas uzvedas dīvaini, izskatās dīvaini*”, pavaicājiet, kas viņaprāt ir šis “dīvainums”?
- Lielākoties tie ir smieklīgi nevietā, nepiemērota ķermeņa valoda, dīvains ģērbšanās stils, netīri mati utt.

Kā mācīt saprast sociālos signālus?

- Trenējaties uzturēt acu kontaktu
- Vēro bērna ķermeņa valodu *“Es redzu, ka tu smaidi. Par ko tu domā pašlaik?”*
- Kopā vērojiet ķermeņa valodu
- Miniet cilvēku nodomus, tālāko rīcību
- Spēlējiet spēles “ko darīt, ja” par uzvedību dažādās situācijās
- Pievērs uzmanību citu cilvēku balss tonim
- Praktizējiet dialogus kopā. Spēlējiet lugas, izvēlaties grāmatu tekstus, kur ir daudz sarunu, spēlējiet dialogu spēles
- Izspēlējiet ikdienas situācijas un neparastus notikumus

Piemērotu uzvedības modeļu trūkums

Modelējiet, kā parādīt sadarbību

- Nospraust robežas
- Vienoties par darāmajiem darbiem
- Lūgt
- Piekāpties
- Atvainoties un pieņemt atvainošanos
- Vienoties par kopīgu mērķi
- Darīt kopā sarežģītas un vienkāršas lietas - kārtot māju, vārīt zupu, cept piparūkas, velt sniegavīru utt.

*“Man atkal viss
jādara vienai!!!”*

Tad, visticamāk, jūsu komandas darba
modelēšanas prasmes kā pieaugušajam
ir jāpilnveido

Impusu kontroles grūtības

- Impulsu kontrolei nav korelācijas ar intelektu, darbaspējām, atmiņu
- Daudzi bērni ļoti pārdzīvo savu impulsivitāti
- Bīstami kļūst tajā brīdī, kad bērni zaudē ticību, ka spēj kontrolēt savu uzvedību

Impulsu kontroles trūkums

- Nepacietība
- Citu pārtraukšana pusvārdā
- Baumu izplatīšana par citiem
- Nespēja glabāt noslēpumus
- Nespēja citiem iedot uzvaras laurus, paslavēt citus

A large teal speech bubble is the central focus. To its left, a girl with brown hair in a ponytail, wearing a purple shirt and shorts, is running happily. To the right of the bubble, a group of five children are standing and looking at it. One boy in the foreground has a surprised expression. The background is a light blue gradient with some small stars and motion lines.

**Apmeklējiet ballītes,
ja arī bērns uzvedas dīvaini.**

Apmeklējiet interešu pulciņus, kolektīvu
saiešanas ar ģimenēm

Grūtības saprast savu lomu grupā

- Ko bērnam nozīmē popularitāte?
- Kā bērns veido savu autoritāti grupā?
Kāpēc tieši tā?
 - Pavaicā – *Kas ir klases populārākie bērni? Kāpēc viņi ir tik populāri? Ko viņi tādu dara?*
 - *Ar ko tu vēlētos draudzēties? Kāpēc? Ar ko viņi draudzējas? Kāpēc?*

Lomas grupā

- Pastāstiet bērnam, ka lomas ir dažādas
- Sadarbības stili ir dažādi - izvairīšanās, konkurējošais, pielāgošanās, iekļaujošais un kompromisu
- Māciet bērnam, ka lomas ir dažādas, nevis tikai līderis un sekotājs, bet arī sarunu vedējs, komunikators, eksperts, klauns utt.

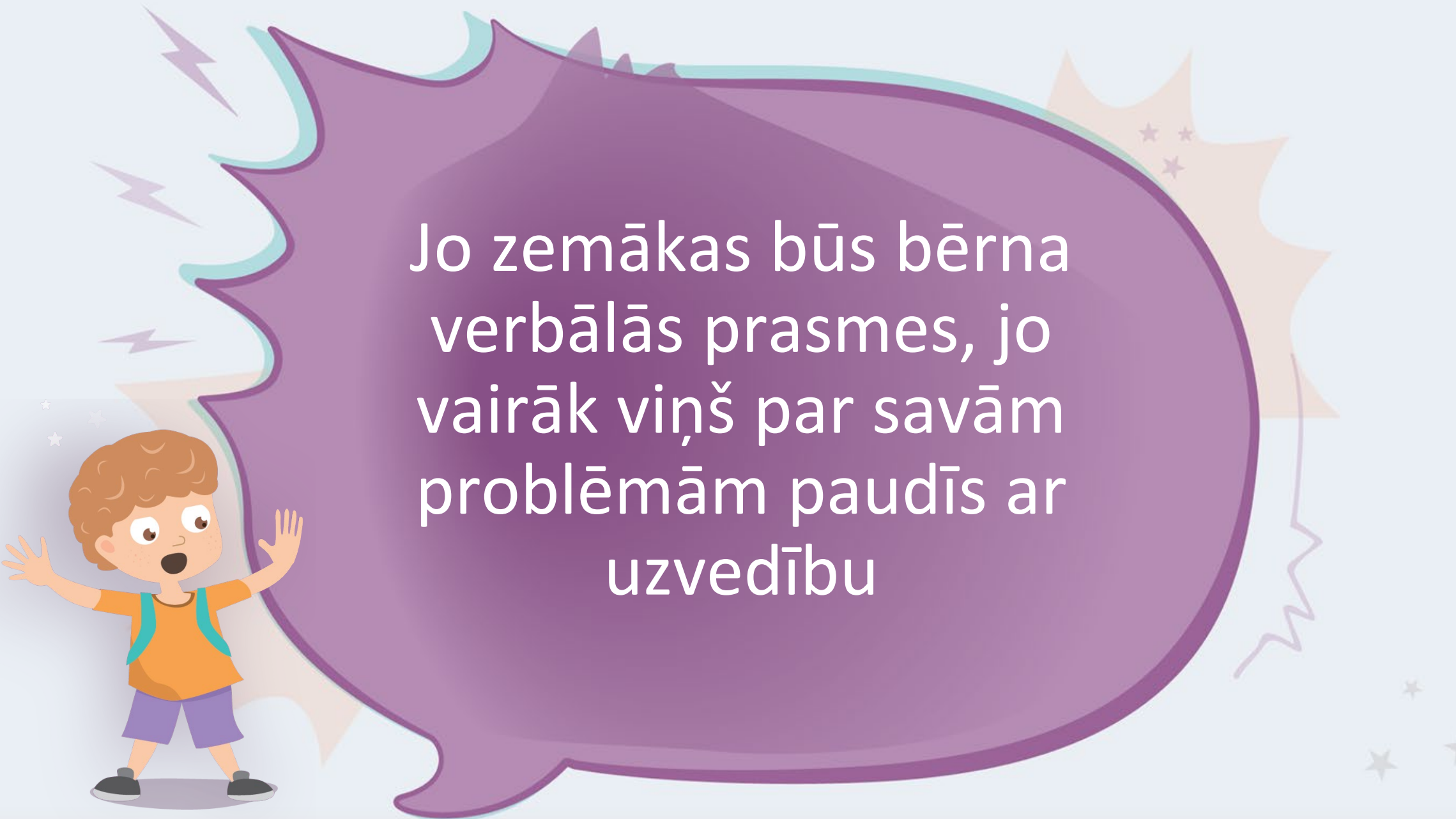
Jautājiet

- *Kāda ir tava loma šajā grupā?*
- *Kas ir vajadzīgs, lai grupa būtu veiksmīga?*
- *Kas tev traucē izpildīt uzdevumus?*
- *Ko tu nākamreiz darītu citādāk?*

Varbūt bērnam ir
grūtības saprast
verbālas instrukcijas?

Jo zemākas būs bērna
verbālās prasmes, jo
vairāk viņš par savām
problēmām paudīs ar
uzvedību

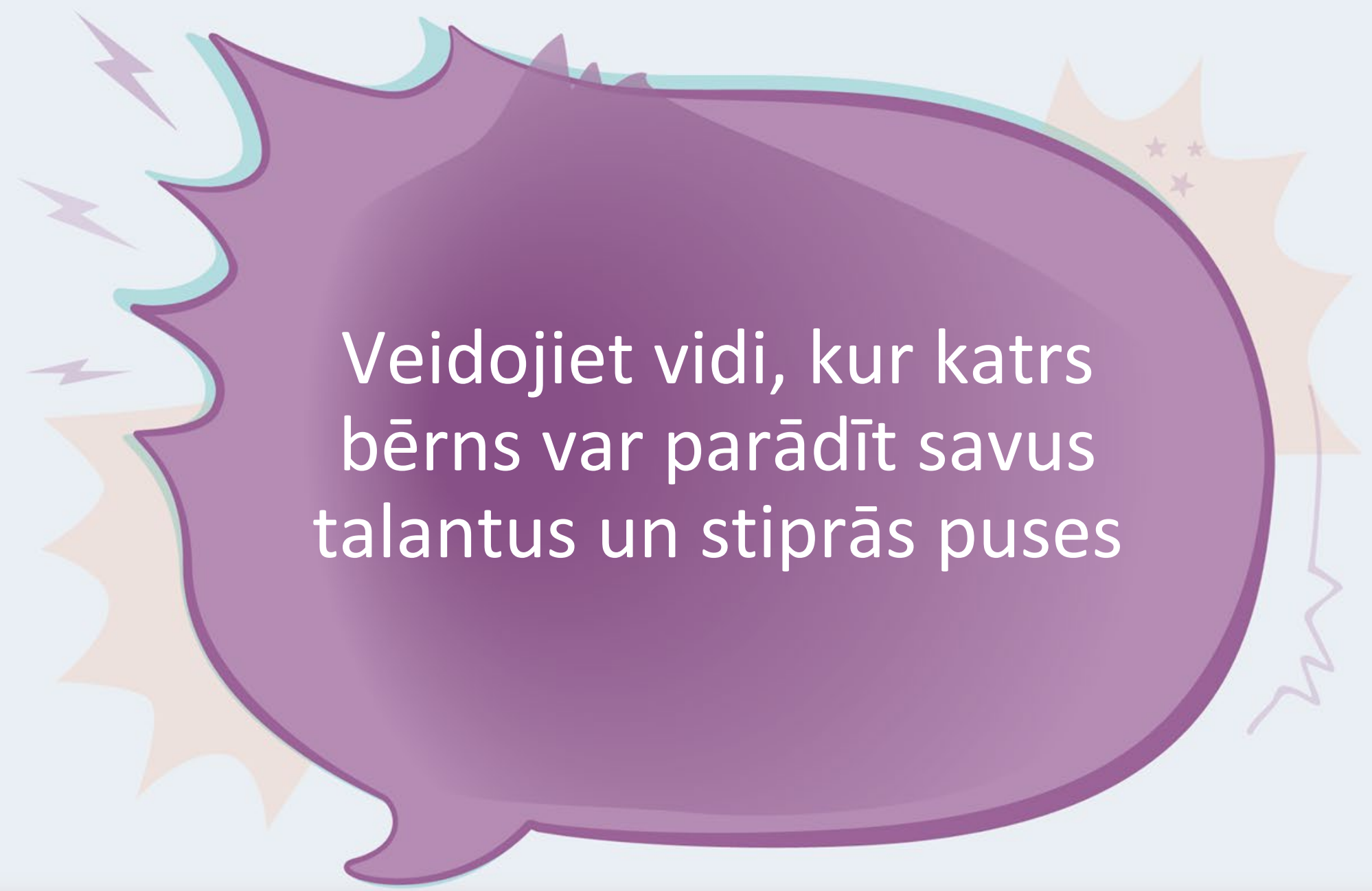
Nespēja domāt
īstermiņā un ilgtermiņā

Izteikti opozicionāla uzvedība

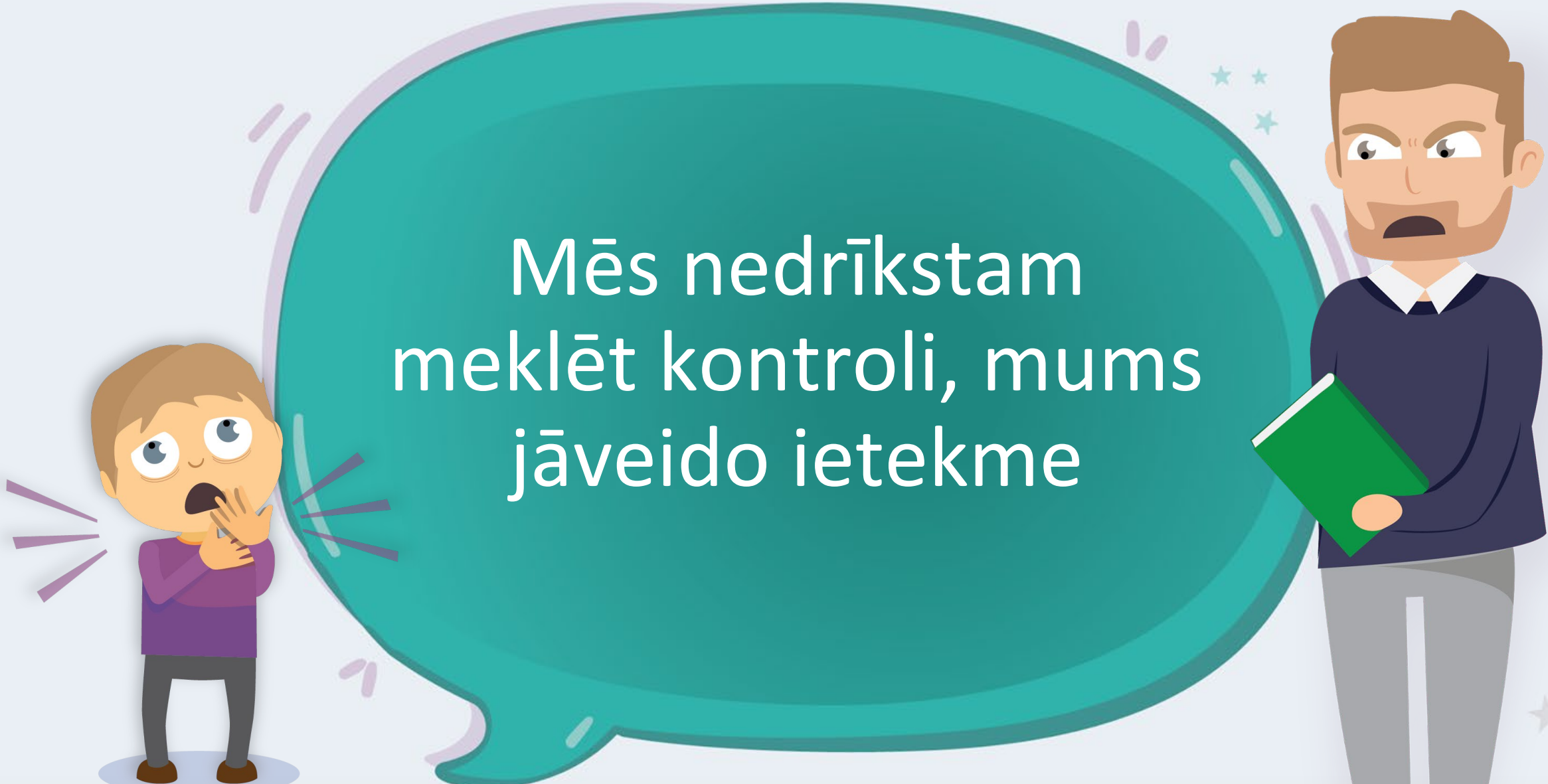

Ir bērni, kuri ātri
iemācās, ka uzvesties
slikti ir izdevīgi

Veidojiet vidi, kur katrs
bērns var parādīt savus
talantus un stiprās puses

Mēs nedrīkstam
meklēt kontroli, mums
jāveido ietekme

Darbs grupās

Skaidri formulējiet savas gaidas

- Kā mēs izturamies pret ikvienu ģimenes locekli (pienākumi, attieksme, valoda, mājas darbiņi utt.)
- Kā mēs izturamies pret savu veselību (higiēna, pārtika, apģērbs, miegs utt.)
- Kā klasesbiedrs (darba ieradumi, sekmes, mājasdarbu disciplīna, sadarbība)

*Šīs prasības un gaidas ar katru gadu pieaugs,
un tām ir jāpieaug atbilstoši bērna vecumam un spējām*

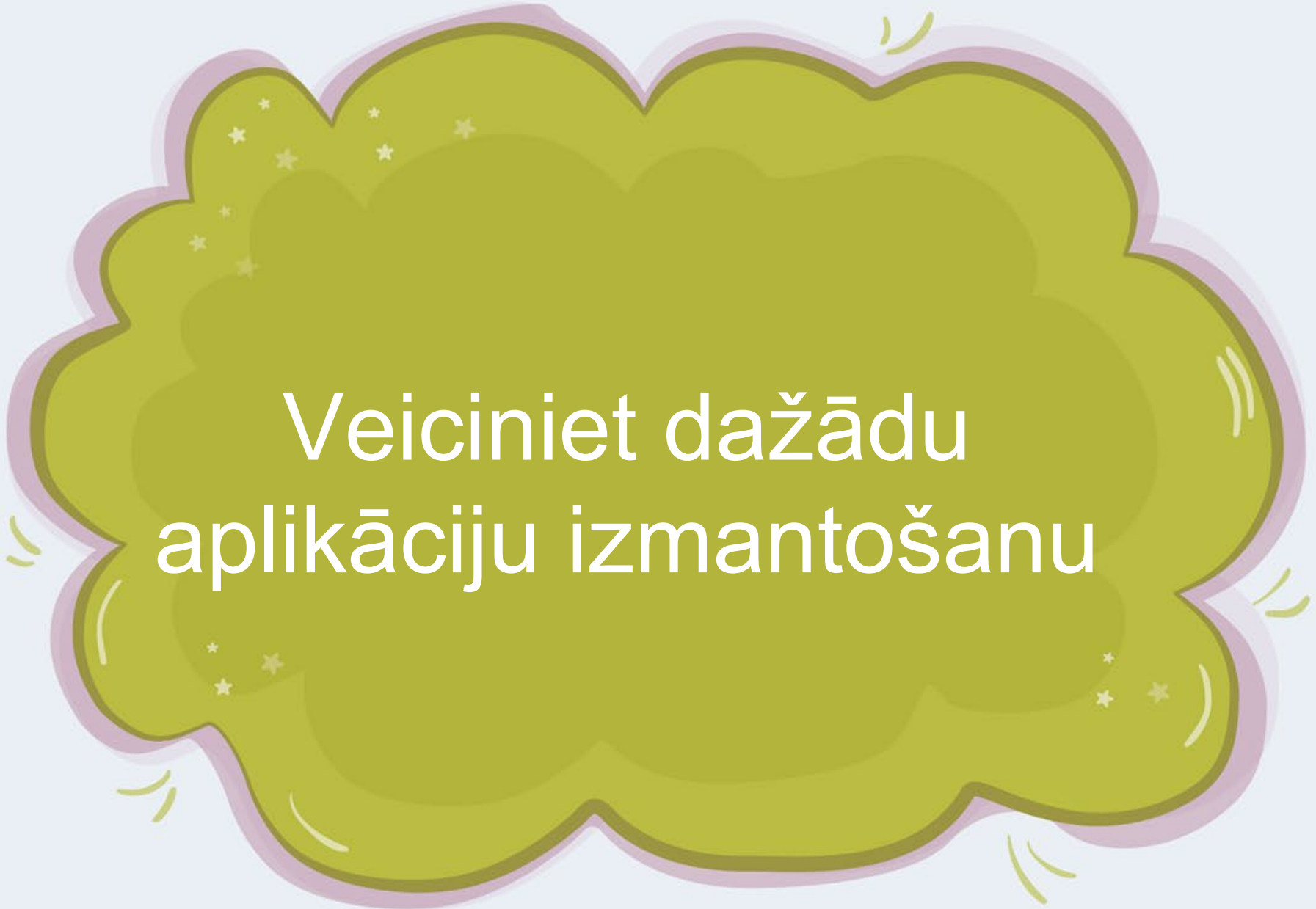

Skaidri formulējiet procesu

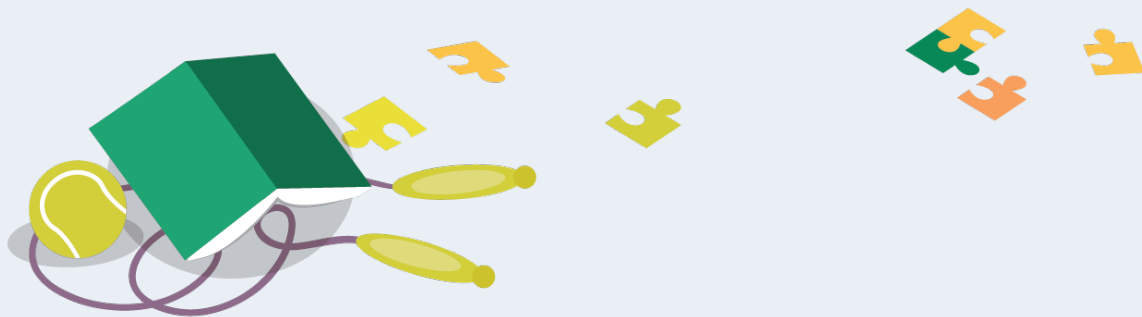
- Esiet konkrēti (*nevis «es vēlos, lai jūs iemācītos sadarboties»*)
- Pastāstiet, kāda ir grupas aktivitātes jēga, kāpēc to ir būtiski darīt kopā
- Pārskatiet, vai uzdevums ir pietiekami sarežģīts un apjomīgs, lai bērniem būtu priekšstats, kā to sadalīt grupās
- Vai visiem būs iespējas parādīt kādas savas stiprās puses?
- Informējiet, vai bērni saņems novērtējumu par rezultātu vai arī par procesu
- Precīzi pasakiet termiņus un atgādiniet par tiem

Briefing & Debriefing

Veiciniet dažādu
aplikāciju izmantošanu

Kādas prasmes nepieciešamas
bērnam, lai viņš labi sadarbotos?

- **Klausīšanās prasme** (arī tad, ja sarunu biedrs šķiet kaitinošs, dumjš, garlaicīgs vai citi bērni saka, lai ar viņu nedraudzējas)

- **Fleksibilitāte un atvērtība jaunām idejām** (arī tad, ja tās nav viņa idejas)

- **Spēja lasīt neverbālo komunikāciju** (tas palīdzēs saprast, kurās grupās bērns nav vēlams, kur viņu uztver pozitīvi, saprast mirkli, viņa ir par daudz un kad nepieciešama viņa palīdzība).

- **Atvērtā un pozitīva neverbālā komunikācija** (ir bērni, kuri izskatās dusmīgi, nobijušies, skumji, neieinteresēti, vienaldzīgi, nedraudzīgi, kaut tādi nav)

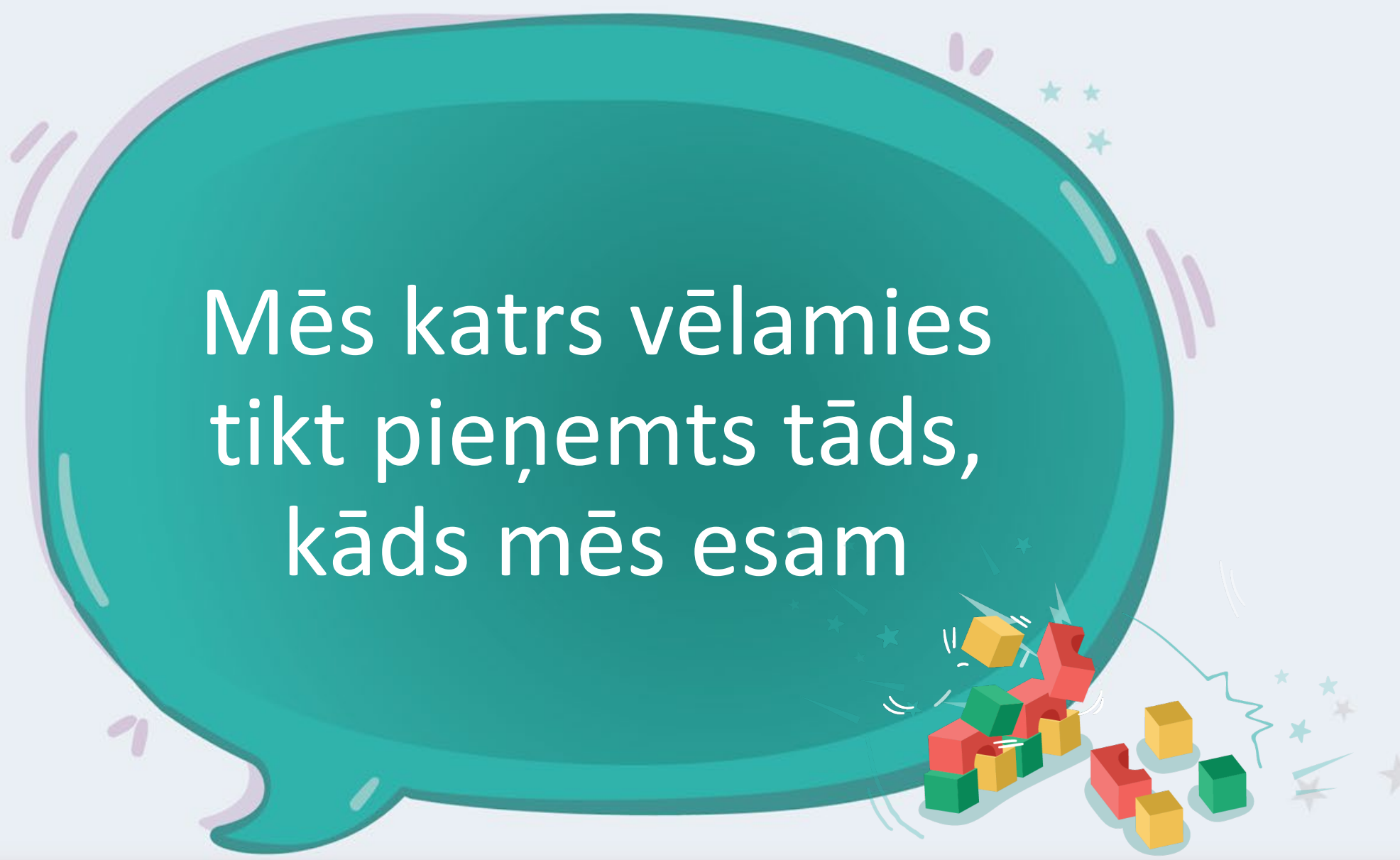
- **Atvērtā un pozitīva verbālā komunikācija.** Ir bērni, kuri nav intelektuāli jaudīgākie, bet viņu klātbūtnē citiem raisās idejas, jo viņi spēj pastiprināt labo citos. Arī tad, kad paši zaudē.

- **Impulsu kontrole** (spēja nepārtraukt citus pusvārdā, noklausīties līdz galam, neraut vēlamo mantu ārā no citu rokām utt.)

- **Spēja saprast cita cilvēka perspektīvu** (kāpēc viņi dara tieši tā un ne citādāk), spēja respektēt to, ka cits var domāt citādāk, rīkoties citādāk. Tā ir īstena nākotnes līdera īpašība

- **Spēja paust savu viedokli un spēja pastāvēt par sevi.** Darbojoties grupā spējai skaidri paust savas idejas, spēt pastāvēt par tām ir nozīme. Jo ir bērni ar lieliskām idejām, bet nespēju skaidri formulēt tās

- **Spēja domāt ilgtermiņā.** Spēja saprast, ka "tagad vai nekad" nestrādā grupu darbā. Ka reizēm ir gudri piekāpties, kaut citu redzējums varbūt nav vislabākais. Spēt atbalstīt arī citu idejas.

Mēs katrs vēlamies
tikt pieņemts tāds,
kāds mēs esam

VEBINĀRS

Kā sadarboties ar bērnu,
kurš nesadarbojas?

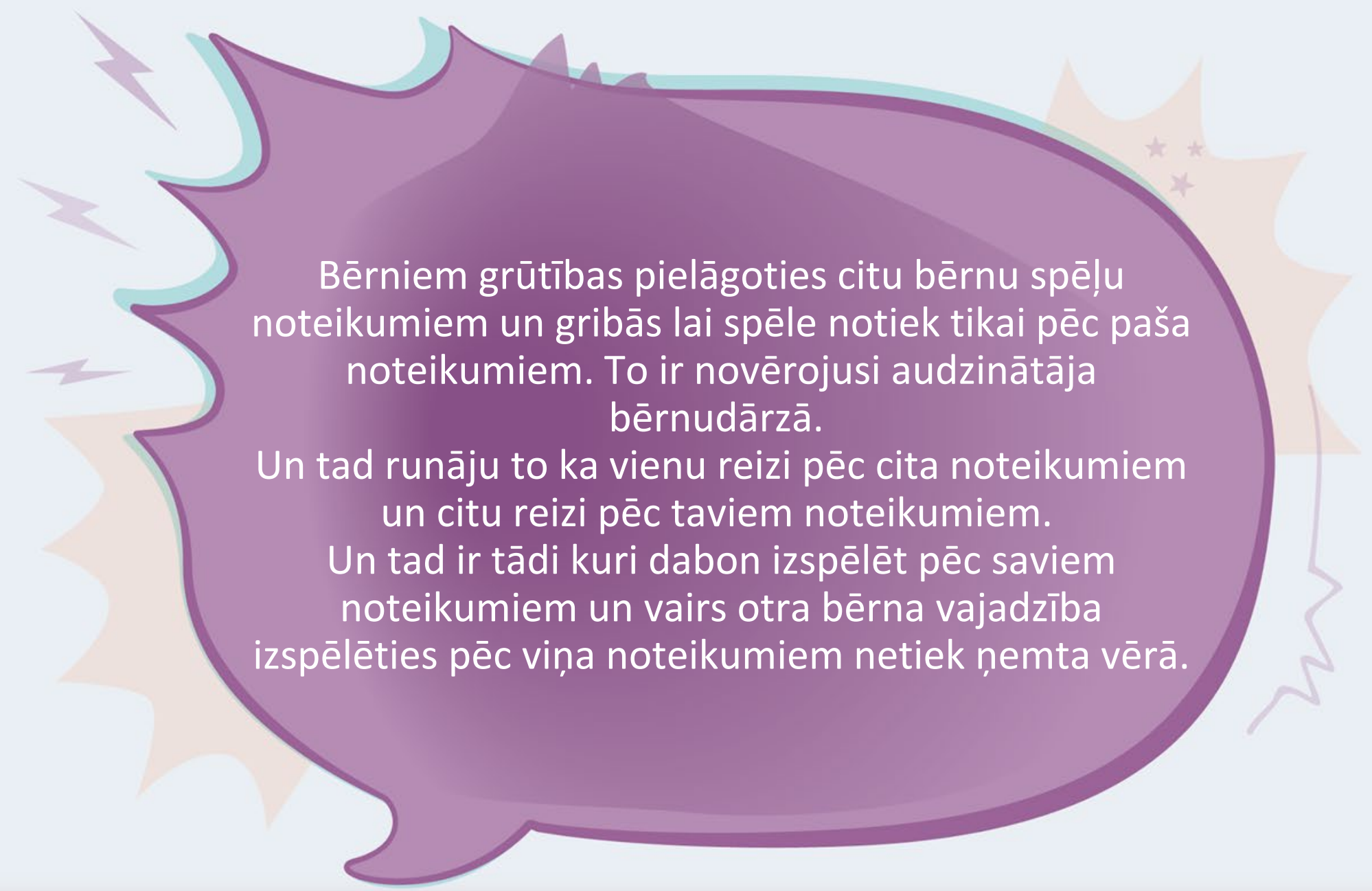
Jautājumi un atbildes

Kā palīdzēt sadarboties bērnam, kurš ir pašpietiekams ar sevi? Šim bērnam nav svarīgs citu viedoklis, jo viņš pilda pats uzdevumus savā ātrumā, viņu nesatrauc, ja citi tos jau ir veikuši. Bērns ir mazrunīgs un noslēgts.

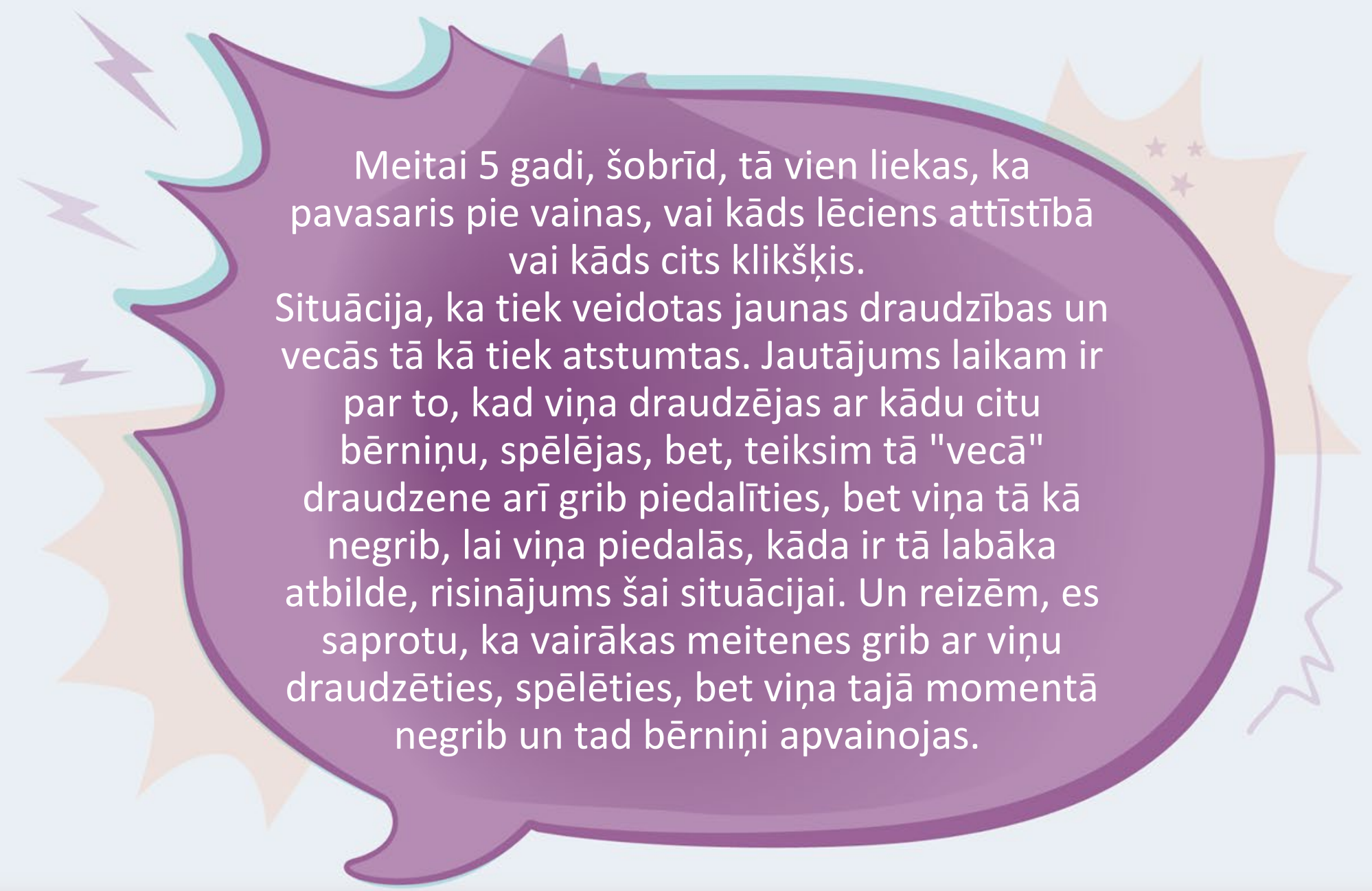

Bērniem grūtības pielāgoties citu bērnu spēļu noteikumiem un gribās lai spēle notiek tikai pēc paša noteikumiem. To ir novērojusi audzinātāja bērnudārzā.

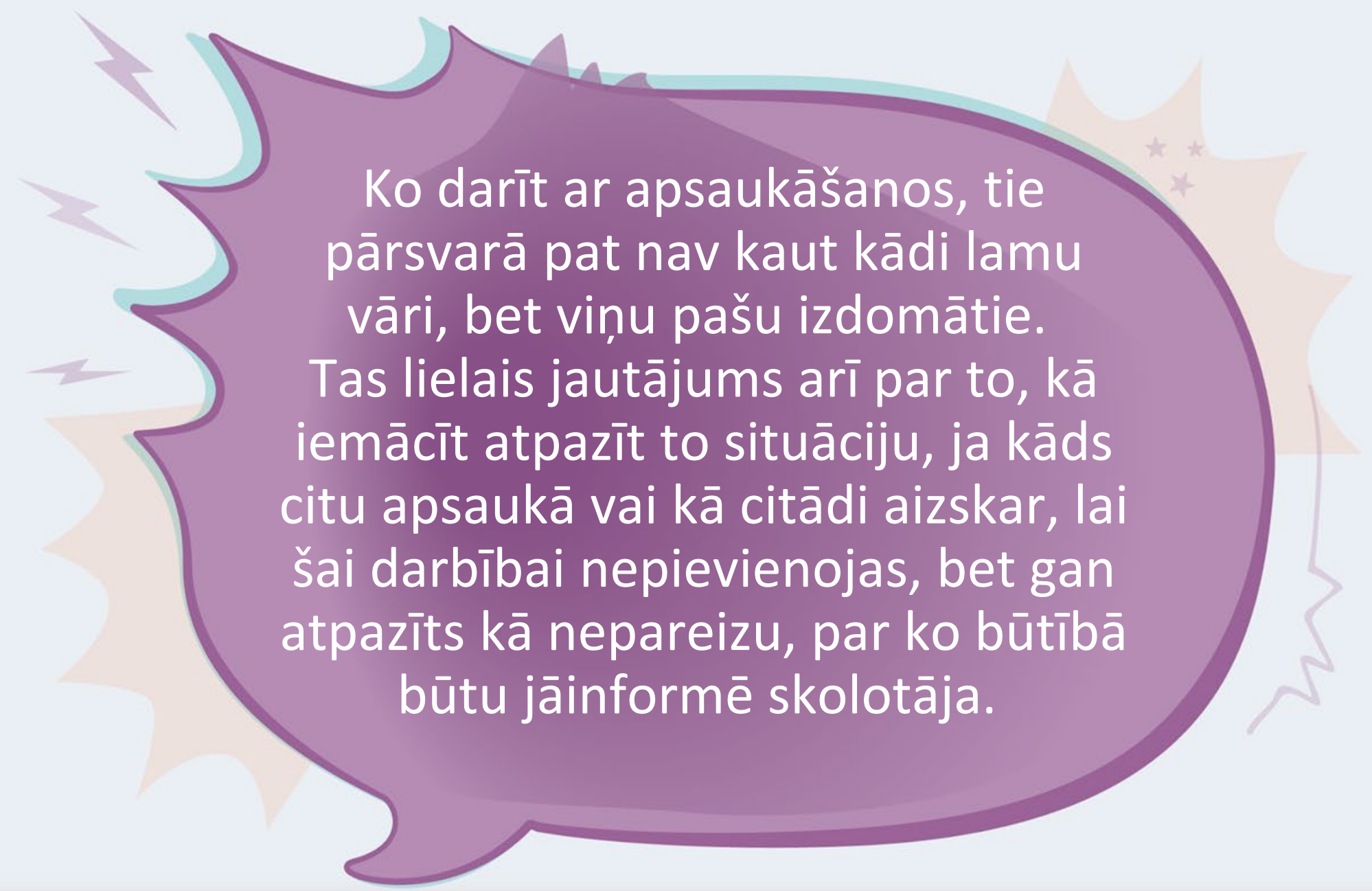
Un tad runāju to ka vienu reizi pēc cita noteikumiem un citu reizi pēc taviem noteikumiem.

Un tad ir tādi kuri dabon izspēlēt pēc saviem noteikumiem un vairs otra bērna vajadzība izspēlēties pēc viņa noteikumiem netiek ņemta vērā.

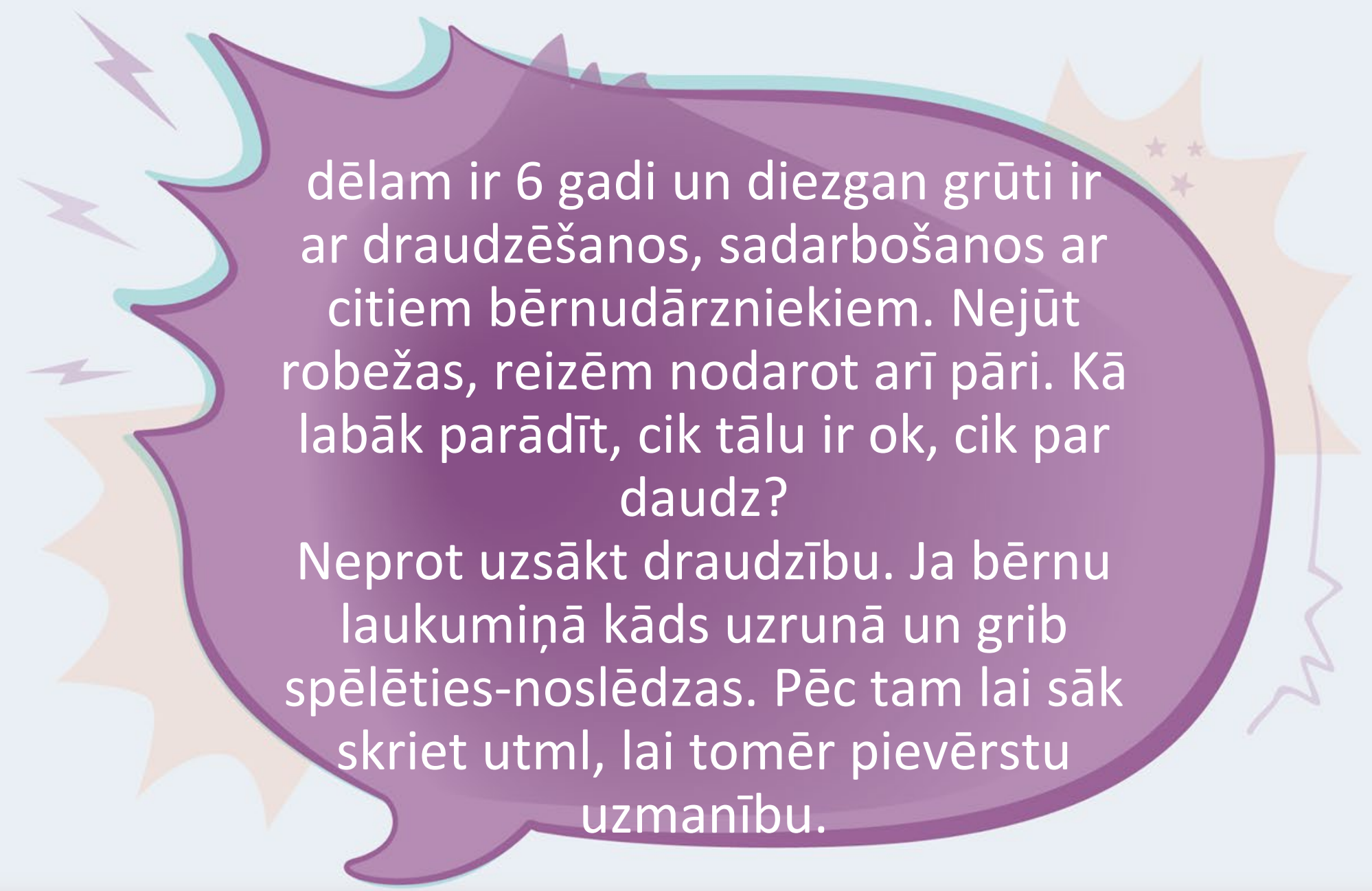

Meitai 5 gadi, šobrīd, tā vien liekas, ka pavasaris pie vainas, vai kāds lēciens attīstībā vai kāds cits klikšķis.

Situācija, ka tiek veidotas jaunas draudzības un vecās tā kā tiek atstumtas. Jautājums laikam ir par to, kad viņa draudzējas ar kādu citu bērniņu, spēlējas, bet, teiksim tā "vecā" draudzene arī grib piedalīties, bet viņa tā kā negrib, lai viņa piedalās, kāda ir tā labāka atbilde, risinājums šai situācijai. Un reizēm, es saprotu, ka vairākas meitenes grib ar viņu draudzēties, spēlēties, bet viņa tajā momentā negrib un tad bērniņi apvainojas.

Ko darīt ar apsūkāšanos, tie pārsvarā pat nav kaut kādi lamu vāri, bet viņu pašu izdomātie. Tas lielais jautājums arī par to, kā iemācīt atpazīt to situāciju, ja kāds citu apsūkā vai kā citādi aizskar, lai šai darbībai nepievienojas, bet gan atpazīts kā nepareizu, par ko būtībā būtu jāinformē skolotāja.

dēlam ir 6 gadi un diezgan grūti ir ar draudzēšanos, sadarbošanos ar citiem bērnudārzniekiem. Nejūt robežas, reizēm nodarot arī pāri. Kā labāk parādīt, cik tālu ir ok, cik par daudz?

Neprot uzsākt draudzību. Ja bērnu laukumīnā kāds uzrunā un grib spēlēties-noslēdzas. Pēc tam lai sāk skriet utml, lai tomēr pievērstu uzmanību.

Literatūras avoti

- Greene, Ross W.. Raising Human Beings: Creating a Collaborative Partnership with Your Child . Scribner.
- Walls, Scott. Oppositional, defiant & Disruptive Children and Adolescents: Non-Medication Approaches for the Most Challenging ODD Behaviors .
- Marilyn, Friend. Interactions (What's New in Special Education) Pearson Education. Kindle Edition. 2016
- Miller, Rory. ConCom: Conflict Communication A New Paradigm in Conscious Communication . Unknown. Kindle Edition.
- Alber, Diane A Little SPOT of Teamwork: A Story About Collaboration And Leadership, Amazon.com, 2020

Interneta resursi

- <http://www.lailasprakse.lv/trauksme/sociala-trauksme-sociala-fobija>
- <https://spoki.lv/spele/Speles-uz-papira-jeb-ko-tavi-senci/795330/1/3>